

I

Wereldreiziger

Als Ho Chi Minh een westerling zou zijn, zou hij waarschijnlijk bekendstaan als de beste bevolkingsbewuste westerse heerser ter wereld; hij is extreem bewust van de reactie die hij wil creëren, alles wordt gedaan voor het uiteindelijke effect op de bevolking.

De Franse oorlogscorrespondent Bernard Fall, in gesprek met de Amerikaanse journalist Walter Cronkite, 1965

In juni 1946 kreeg de Vietnamese student Truong Nhu Tang de kans om Ho Chi Minh te ontmoeten. De president van de Democratische Republiek Vietnam was op dat moment in Parijs om met de Franse regering, die de nieuwe republiek niet erkende, te onderhandelen over de toekomst van Indochina. Parijs was al decennialang een populaire bestemming voor duizenden jonge Vietnamezen, en Ho wilde tussen de bedrijven door graag een groep studenten ontvangen. Truong Nhu Tang was onmiddellijk door hem gefascineerd. Sloffend op rubberen sandalen en gekleed in een Chinees Zhongshan-pak (dat later bekend zou worden als het ‘Mao-pak’), oogde de 56-jarige leider te midden van zijn begeleiders erg kwetsbaar. Maar juist het fragiele voorkomen, gecombineerd met zijn bijna magische ‘innerlijke kracht en persoonlijke vrijgevigheid’, maakte diepe indruk op de student.

In poëtische taal vol confucianistische wijsheden vertelde Oom Ho, zoals hij aangesproken wilde worden, over de lange en rijke Vietnamese geschie-

denis die sinds de komst van de Fransen in de negentiende eeuw zo droevig in het teken stond van uitbuiting en slavernij. Tegelijkertijd informeerde de president belangstellend naar de persoonlijke achtergrond van zijn gasten. Truong was in zijn hart geraakt, schreef hij in 1985 in zijn *A Vietcong Memoir*. In Parijs werd de kiem gelegd voor diens latere besluit om na zijn studie af te wijken van het pad dat zijn ouders voor hem in gedachten hadden en Ho te volgen in diens missie om de Vietnamezen van de imperialisten te bevrijden en te verenigen.

Ho Chi Minh was een charismatische en mysterieuze verschijning. Jarenlang hebben diplomaten, geheim agenten, journalisten en historici geprobeerd te achterhalen wie hij was en waarom juist hij het gezicht was geworden van het antikoloniale Vietnamese verzet tegen de Fransen. Er was heel weinig over hem bekend. Hij wisselde in zijn jonge jaren tientallen keren van naam (waarbij Ho Chi Minh – ‘Hij die verlicht’ – zijn bekendste pseudoniem was) en deed altijd geheimzinnig over zijn persoonlijke leven. Documenten bewaarde hij al helemaal niet. In een interview met de Franse oorlogscorrespondent Bernard Fall in 1962 verklaarde hij dat hij er plezier in schepte het enigste in stand te houden. Maar er waren ook pragmatische redenen voor de geheimzinnigheid. Ho werd bijvoorbeeld lange tijd intensief gevolgd door de Franse veiligheidspolitie en liep voortdurend gevaar te worden gearresteerd. En eenmaal president geworden was het een zaak van nationaal belang geworden om van onbesproken gedrag en boven alle partijen verheven te zijn. In de autobiografieën die hij onder pseudoniemen schreef, schetste hij het romantische beeld van de geboren revolutionair die voorbestemd was om zijn vaderland te herenigen en te bevrijden; pas in de jaren tachtig werd bekend dat hijzelf steeds de auteur ervan was.

Vietnamese communistische propaganda die in de jaren zestig over de hele wereld werd verspreid, versterkte de mystificatie nog meer. Tegenover het door officiële Amerikaanse en westerse instanties naar voren gebrachte eendimensionale beeld van Ho Chi Minh als vijandige en door Moskou en Peking geleide internationale communist, kwam de door Hanoi gepropagandeerde stereotype voorstelling van de sobere en nobele antikoloniale revolutionair te staan die zijn hele leven in dienst had gesteld van de onafhankelijkheid en bevrijding van zijn volk. En hoewel er intussen veel meer over het leven van Ho Chi Minh bekend is geworden, is het beeld van een

toegewijd revolutionair met het hart op de juiste plaats tot in de 21e eeuw grotendeels intact gebleven. Opmerkelijk is daarbij dat hij een veel positiever imago heeft dan die andere grote communistische leiders, Jozef Stalin en Mao Zedong. Zij zijn decennialang geleden al van hun voetstuk gevallen en worden in (westerse) geschiedenisboeken neergezet als machtswellustelingen met miljoenen slachtoffers op hun geweten. En tegenwoordig herinnert het Noord-Koreaanse regime de wereld eraan waar het communistische ideaal op uit kan draaien: repressie, concentratiekampen, executies en persoonsverheerlijking. Maar was Ho Chi Minh echt zo anders? Of hebben we een verkeerd beeld van hem?

Jeugd en opleiding

Het mysterie rond Ho Chi Minh begint al met zijn geboortedag: deze is onbekend. Er zijn in de loop der tijd allerlei suggesties gedaan, maar de datum kan niet worden achterhaald. Anders dan in het Westen was de geboortedag in de Vietnamese cultuur namelijk niet belangrijk: nieuwgeborenen werden op de Vietnamese Nieuwjaarsdag één jaar, ongeacht of het kind één maand of elf maanden oud was. Geboortecertificaten waren er ook niet. Toen Ho Chi Minh in 1945 president werd, vonden hij en zijn naaste partijleden dat de jonge republiek een landelijke feestdag moest hebben. Net zoals Stalin deed, die zijn geboortedag ook niet kende, koos Ho daarom een datum uit: 19 mei 1890. Het jaartal was een mooi rond getal en 19 mei viel samen met de dag waarop de verzetsbeweging tegen de Franse overheerser, de later nog te bespreken Vietminh, in 1941 officieel was geformeerd. De gekozen geboortedag zou in de Democratische Republiek Vietnam een prominente feestdag worden. Elk jaar ontving Ho Chi Minh op 19 mei telegrammen met felicitaties van bevriende staatshoofden en mocht een geselecteerde groep Vietnamese kinderen en volwassenen de president bezoeken om gezamenlijk diens verjaardag, maar dus ook de geboorte van de republiek, te vieren. Zo werd zijn verjaardag, net zoals in de Sovjet-Unie ten tijde van Stalin, een belangrijk instrument om de bevolking aan de partij en de staat te binden.

Wel bekend is het feit dat Ho Chi Minh werd geboren in Kim Lien, een dorp in de provincie Nghe An in Centraal-Vietnam onder de naam

Nguyen Sinh Cung (hierna zal om verwarring te voorkomen de bekende pseudoniem Ho Chi Minh worden aangehouden). Hij was het derde kind in het gezin: zijn broer en zus waren respectievelijk twee en zes jaar ouder. Ongeveer dertig jaar vóór zijn geboorte hadden de Fransen eerst de vruchtbare Mekongdelta en omringende gebieden in het zuiden gekoloniseerd en de naam Cochinchina meegegeven. Dit was een oude Chinese aanduiding voor deze regio. Daarna waren zij naar het noorden opgetrokken. De smalle strook langs de kust noemden de Fransen Annam, een term die al in de zevende eeuw werd gebruikt voor dit gebied. Het noorden rond de stad Hanoi en de Rode Rivierdelta werd Tonkin genoemd. Anders dan Cochinchina, dat een Franse kolonie werd en bekend zou komen te staan als de rijstschuur van Azië, maakten de Fransen van Annam en Tonkin twee protectoraten, geregeerd door een Vietnamees bestuur onder leiding van de keizerlijke Nguyen-dynastie. De facto waren ook deze delen echter aan de Fransen onderworpen en samen met de protectoraten Cambodja en Laos ondergebracht in Frans Indochina. Aan het hoofd daarvan stond de Franse gouverneur-generaal, die oppermachtig was.

De provincie waar Ho vandaan kwam, Nghe An, stond bekend als opstandig. Het grotendeels vlakke gebied ligt tussen de Zuid-Chinese Zee en het Annamitisch gebergte langs de grens met Laos. Er woonden vooral boeren en extreme weersomstandigheden zorgden regelmatig voor misoogsten, voedselschaarste, hongersnoden én verzet tegen lokale heersers. Het leven was hard en rebellie hing voortdurend in de lucht. In het verleden had de regio een belangrijke rol gespeeld in de strijd tegen Chinese indringers en ook tegen de komst van de Fransen ontstond veel verzet. Zo waren elites betrokken bij de zogenoemde Can Vuong-('Red de koning'-)beweging, een wijdverbreide opstand (1885-1889) in het midden en noorden van Vietnam met als doel de Fransen te verjagen en de slechts twaalfjarige keizer Ham Nghi in Hue op de troon te krijgen. De opstand mislukte echter, waarna de jonge keizer werd verbannen en diens met de Fransen collaborerende broer plaatsnam op de troon. De keizers die daarna kwamen stonden eveneens onder verregerende controle en invloed van het Franse koloniale bewind.

Voor zover bekend had Ho Chi Minh tot aan zijn tiende levensjaar een zorgeloze kindertijd. Hij had vrienden, kreeg onderwijs en zijn vader, Nguyen Sinh Sac, had als confucianistische leraar aanzien. Het leven was

eenvoudig, maar arm was het gezin niet. Terwijl zijn moeder op het land werkte, gaf zijn vader les, ook aan zijn kinderen, en studeerde hij met als doel een steeds hogere graad te verwerven in het confucianistische onderwijssysteem. Maar uit verzet tegen de Franse overheersing en de Franse taal weigerde zijn vader de overstap te maken naar een bestuursfunctie in de imperiale bureaucratie, zoals destijds gewoon was voor confucianistische geleerden.

Toen Ho Chi Minh tien jaar oud was overleed zijn moeder plotseling na de geboorte van haar vierde kind. Buren van het gezin zouden jaren later verklaren dat de daarvoor altijd vrolijke jongen huilend van deur naar deur rende op zoek naar melk voor zijn broertje. Nauwelijks een jaar later stierf de baby, onduidelijk is waaraan. Dat Ho's vader rond dezelfde tijd de een na hoogste academische graad in het confucianistische onderwijssysteem verwierf, bracht het getroffen gezin wel enige verlichting. Uit respect en bewondering schonken mededorpelingen de familie een nieuw huis en een paar hectare grond.

Dankzij zijn vader was Ho Chi Minh enerzijds klassiek en anderzijds Frans geschoold. Als jonge jongen bestudeerde hij vele klassieke, in het Chinees opgestelde confucianistische teksten over heldendom, deugdzaamheid, humanisme en moraliteit. Ondanks zijn afkeer van de Franse hervormingen van het onderwijssysteem, stuurde zijn vader hem tevens naar Frans-Vietnamese scholen die vanaf het begin van de twintigste eeuw in opkomst waren. Behalve met *quoc ngu* (het huidige Vietnamese alfabet, gebaseerd op het Latijn), maakte hij hier kennis met de Franse taal en cultuur. De vader van Ho vond dit zo belangrijk dat hij een aanbod van de prominente Vietnamese patriot Phan Boi Chau om zijn zoons naar Japan te laten afreizen, afwees. Met het doel Vietnam te moderniseren en te hervormen en uiteindelijk te bevrijden van de koloniale overheersing, had deze Vietnamese intellectueel in het modernste land van Azië een school gesticht voor jonge, veelbelovende Vietnamezen. Jaren later zou Ho Chi Minh verklaren dat hij zelf per se naar Parijs wilde. Maar dat was niet om de koloniale overheerser in het hol van de leeuw te bestuderen, zoals lang werd aangenomen. In die tijd was de Franse hoofdstad een favoriete bestemming voor goed opgeleide jongens afkomstig uit het Franse imperium. Velen waren hem al voorgegaan.

Zoals gebruikelijk in Vietnam kreeg Ho Chi Minh in zijn tienerjaren

een nieuwe naam, een waaruit bovendien veel vertrouwen sprak: Nguyen Sinh Cung heette voortaan Nguyen Tat Thanh ('Hij die slaagt'). Toen zijn vader alsnog een hoge bestuurlijk-juridische functie in het Franse imperiale systeem betrok, vertrok het gezin in 1906 naar Hue. Hier bezocht Ho samen met zijn oudere broer de Quoc Hoc, de Nationale Academie (Lycée Quoc Hoc). Het was de hoogste Frans-Vietnamese school in de keizerlijke stad, waarbinnen een streng regime heerste en waar de beide broers als provincialen met een ander accent (dat Ho nooit zou afleren) naar verluidt met argusogen werden bekeken. Veel Vietnamezen die op latere leeftijd een hoofdrol zouden vervullen in de Vietnamese geschiedenis, zoals Pham Van Dong en Ngo Dinh Diem, behaalden hier hun diploma. De keizerlijke stad was in die tijd een bron van onvrede over de Fransen, voor wie zelfs de hoogste Vietnamese ambtenaren op straat het hoofd moesten buigen. Sommige leraren uitten hun afkeer in het klaslokaal, maar er waren ook docenten die de leerlingen voorhielden dat Frans-Indochina niet representatief was voor het egalitaire en cultuurrijke Frankrijk waar ontwikkelde Vietnamezen wél respect afdwongen. Ook Ho Chi Minh zou lang – tot in de Frans-Vietnamese oorlog – dit onderscheid maken.

Toen Ho Chi Minh achttien was, raakte hij betrokken bij een opstand tegen het koloniale regime. De onvrede begon in intellectuele kring, aan de kust in het midden van Vietnam, maar verspreidde zich snel naar boeren die al langer protesteerden tegen de hoge belastingen. Toen de onrust Hue bereikte, trad Ho vermoedelijk op als tolk tussen een groep Vietnamese boeren en Franse gezagsdragers. Over wat er daarna gebeurde, verschillen de lezingen. De officiële door Hanoi gepropageerde geschiedenis stelt dat Ho wegens zijn betrokkenheid bij de rellen van school werd gestuurd. De opstand waarbij hij betrokken was, werd vervolgens neergeslagen en de Vietnamezen die in het kielzog van de rebellie een coup in Hanoi hadden willen plegen, werden zwaar gestraft. Velen van hen werden terechtgesteld. Via een vriend van zijn vader zou Ho op een lokale school aan de zuidoostelijke kust zijn beland en daar Chinees en quoc ngu (het Vietnamese alfabet dus) hebben onderwezen, totdat de Franse koloniale politie hem in de gaten kreeg en hij verder moest trekken.

Een andere, waarschijnlijker lezing is dat Ho Chi Minh de Nationale Academie in Hue moest verlaten nadat zijn vader zich te schande had ge-

maakt. Verschillende Franse documenten laten immers zien dat het rond 1908 niet goed ging met Ho's vader; hij was vaak dronken en sloeg dan zijn kinderen en joeg hen het huis uit. Nadat hij vermoedelijk in beschonken toestand een lokale notabele tot stokslagen had veroordeeld, verloor zijn vader zijn prestigieuze betrekking. Daarna zou hij tot aan zijn dood in 1929 een anoniem bestaan leiden. Als deze versie juist is, dan is de conclusie dat Ho Chi Minh weliswaar zijn opleiding aan zijn vader had te danken, maar dat deze er ook de oorzaak van was dat hij geen diploma behaalde en geen toekomst had in Hue. Hierdoor ging hij eerder op reis dan gepland, om te beginnen naar Saigon.

Nguyen de patriot

Historici weten niet precies wat Ho Chi Minh deed in de jaren tien van de twintigste eeuw. De voornaamste bron waarover we beschikken zijn de herinneringen die hij later onder een pseudoniem schreef, maar deze zijn op veel punten niet betrouwbaar, aangezien ze een propagandistisch doel dienden. Dat Ho in 1919 politiek bewuster was dan pakweg tien jaar daarvoor, mogen we wel aannemen. Ter verklaring wordt vaak gewezen op de wereldreis die hij maakte. Die reis begon in 1911 in Saigon, destijds al een bruisende en moderne stad met circa 250.000 inwoners. Zoals veel Vietnamezen van buiten was hij diep onder de indruk van het 'Parijs van de Oriënt', zoals de Fransen de stad toen noemden. Toch besloot hij weer te vertrekken. Onder de valse naam Van Ba slaagde hij erin een baan te krijgen in de keuken aan boord van een schip dat Marseille als eindbestemming had. De bootreis verliep via het in 1869 geopende Suezkanaal, dat de afstand tussen Oost en West zowel letterlijk als figuurlijk aanzienlijk had verkleind.

Hoewel hij Indochina illegaal had verlaten, ondervond Ho Chi Minh daarvan in Frankrijk geen problemen. Hij meldde zich per brief aan bij de École Coloniale in Parijs, een opleiding voor toekomstig koloniale bestuurders. De brief is een van de weinige documenten die uit deze periode bewaard zijn gebleven. Een door hem bewonderde docent had de school ook doorlopen. De functie van bestuurder bood bovendien interessante mogelijkheden om carrière te maken. Hij werd echter afgewezen en besloot toen

verder te reizen. Als bootwerker, kok en dankzij andere tijdelijke baantjes zag hij erg veel van de wereld. Jaren later zou hij er levendig over vertellen aan buitenlandse gasten en kennissen. Hij zou in Duinkerken zijn geweest, in Bordeaux, Lissabon, Tunis, Dakar, de havens van Oost-Afrika, Réunion (een eiland ten oosten van Madagaskar) en Congo. Ook zou hij een bezoek hebben gebracht aan San Francisco, Rio de Janeiro, Buenos Aires en andere plaatsen in Zuid- en Midden-Amerika. Hij zou naar New York en Boston zijn gereisd en een tijdje als banketbakker in een hotel hebben gewerkt, maar zeker is dit niet (al maakt het bewuste hotel er tegenwoordig wel reclame mee). De reis eindigde in Londen. Er zijn nauwelijks bronnen om dit alles te kunnen verifiëren; alleen een brief met een stempel van New York en een briefkaart vanuit Boston zijn bewaard gebleven.

Passend bij de onafhankelijkheidsstrijd waarin hij later verwickeld raakte, benadrukte Ho in terugblikken vooral de ellende en onderdrukking die hij in het buitenland was tegengekomen. De wereldreis zou een elementair deel worden van de latere Noord-Vietnamese communistische propaganda. De boodschap was dat de strijd van de Vietnamezen niet op zichzelf stond, maar deel was van een wereldwijd verschijnsel. De westerse dominantie was overal merkbaar, evenals het verzet daartegen. Ook in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië stuitte Ho op grote sociale ongelijkheid en onrecht. Vooral de achtergestelde positie van de zwarte bevolking in de Verenigde Staten of de Ieren in Engeland fascineerde hem. Hij kwam hier tot het inzicht dat westerse landen de mond vol hadden over vrijheid en democratie, maar tegelijkertijd zowel imperialisme als racisme en discriminatie de normaalste zaak van de wereld vonden. Midden jaren twintig zou hij diverse artikelen schrijven over het racisme in het zuiden van de Verenigde Staten en de regelmatige lynchpartijen en de Ku Klux Klan in het bijzonder. En veertig jaar later zou hij in gesprek met de Afro-Amerikaanse leider Robert Franklin Williams herinneringen ophalen aan de indrukken die hij destijds had opgedaan in Harlem, New York.

Na zijn wereldreis keerde Ho terug naar Parijs en deelde er een woning met twee prominente, vijftien jaar oudere Vietnamese intellectuelen: Phan Van Truong en Phan Chu Trinh. Eerstgenoemde had als eerste Vietnamees een rechtenstudie voltooid aan de prestigieuze Sorbonne Universit  in Parijs en gaf taalles aan toekomstige koloniale bestuurders. Phan Chu Trinh was

de onbetwiste leider van de Vietnamese gemeenschap in Parijs. Hij had in Vietnam grote bekendheid verworven door een eigen particuliere westers georiënteerde school te stichten met als onderliggend doel Vietnam te hervormen. In 1908 was Trinh wegens zijn vermeende betrokkenheid bij de opstand in Centraal-Vietnam tot een levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Nadat de straf in 1911 vervolgens was omgezet in huisarrest, mocht hij naar Frankrijk emigreren. De Franse veiligheidsdienst bleef hem echter op de voet volgen en op verdenking van het voorbereiden van een nieuwe opstand in Indochina, deze keer in samenwerking met aartsvijand Duitsland, zaten hij en zijn vriend tijdens de Eerste Wereldoorlog een tijd in de gevangenis.

Nadat zij weer op vrije voeten waren, besloot het tweetal in 1919 onder de naam Groupe des Patriotes Annamites een petitie op te stellen waarin zij meer autonomie voor Vietnam eisten (nog geen onafhankelijkheid). De tijd leek er rijp voor. Europa had zwaar geleden onder de oorlog en bovendien had Indochina ruim veertigduizend soldaten aan de geallieerden geleverd, van wie duizenden waren gesneuveld en begraven in Parijs. Daarnaast had de Amerikaanse president Woodrow Wilson zijn beroemde veertien punten gelanceerd, waarin het recht op zelfbeschikking was opgenomen, al werd dit beperkt tot de gebieden van de verliezende grootmachten. Daar kwam bij dat Algerijnse, Ierse en Koreaanse nationalistengroepen zich roerden en als inspiratie dienden voor de Vietnamezen. Waarschijnlijk omdat hij nog onbekend was en daarom minder risico zou lopen, leverde hun vriend Ho het verzoekschrift vervolgens af bij het kasteel van Versailles, waar de overwinnaars bij elkaar zaten. Hij gebruikte hiervoor het pseudoniem Nguyen Ai Quoc (Nguyen de patriot, of letterlijk: 'Nguyen die van zijn land houdt').

Hoewel de geallieerde delegaties de petitie negeerden omdat het recht op zelfbeschikking volgens hen niet van toepassing was op de Europese koloniën in Azië en Afrika, was de aanbieding toch een memorabel moment. Voor veel Vietnamese activisten zou de actie een blijvende inspiratie zijn, en de uitkomst van de Vrede van Versailles een onrechtvaardige, pijnlijke geschiedenis die koste wat kost moest worden rechtgezet. Bovendien was de naam van Nguyen Ai Quoc als representant van een nieuwe generatie Vietnamese nationalistengroepen gevestigd. Nieuwsgierig geworden, liet de toenmalige minister van Koloniën, Albert Sarraut, onderzoek doen naar de achtergrond van deze mysterieuze figuur. Hij nodigde Ho zelfs uit voor een

kort onderhoud. Vervolgens plantte de gealarmeerde Franse geheime politie drie Vietnamese informanten in zijn omgeving. Onder de codenamen 'Jean', 'Edouard' en 'Marcel' volgden zij de activiteiten van de late twintiger en zijn omgeving op de voet en deden daar gedetailleerd verslag van, soms zelfs van uur tot uur. Toen de archieven van de geheime politie in de jaren zeventig van de twintigste eeuw opengingen, waren historici verbijsterd door de rijkdom van deze bronnen. Nog nooit waren zij zo dicht bij het leven van Ho Chi Minh gekomen.

Bij de oprichting van de Franse communistische partij

Waar moesten Vietnamese activisten na de mislukking van Versailles naartoe met hun ambitie en idealen? In het naoorlogse Frankrijk was er maar één politieke groepering die hen verwelkomde: de Franse socialisten. In 1919 werd Ho Chi Minh lid van de Socialistische Partij. Hier trok hij al snel de aandacht door in woord en geschrift aandacht te vragen voor de koloniale uitbuiting in Indochina. Terwijl hij verscheen op politieke bijeenkomsten, schreef hij met hulp van zijn Vietnamese mentoren antikoloniale artikelen in het socialistische tijdschrift *L'Humanité*. De boodschap was scherp en cynisch: volgens Ho Chi Minh werden alle koloniën in de wereld uitgebuit, maar waren de Fransen zo hypocriet om de door hen veroorzaakte ellende te verdoezelen door met iets pompeus als een 'beschavingsmissie' aan te komen. Intussen verrijkten de Fransen zich over de rug van de Vietnamese bevolking met opium, alcohol en prostitutie.

Volgens getuigenverklaringen was Ho Chi Minh op jonge leeftijd al een charismatische verschijning. Een Franse socialist verklaarde jaren later: 'Ik was direct getroffen door zijn indringende, donkere ogen. Hij stelde een provocerende vraag, welke weet ik niet meer. [...] Hij was zeer sympathiek, gereserveerd maar niet verlegen, intens maar geen fanaat en zeer intelligent. Ik hield vooral van de ironische wijze waarop hij iedereen, inclusief zichzelf, op de hak nam.' Vietnamese informanten rapporteerden echter dat hij achter gesloten deuren een ander gezicht liet zien. Ze noemden hem een fanaticus, een radicaal. Volgens hen praatte hij dag en nacht over politiek en gingen de discussies vaak door tot in de ochtend. Hij zou bovendien het gebruik van

geweld niet uit de weg gaan om zijn doel te bereiken. Zo had hij zich eens laten ontvallen dat er iets 'vuils' zou moeten gebeuren om de aandacht te trekken. 'Wat kunnen ze met mij doen? Gevangenzetten, deporteren, onthoofden, het kan mij niets schelen.' In het bijzijn van informant 'Edouard' maakte hij in de winter van 1919 ruzie met zijn oudere vriend Phan Chu Trinh, die ondanks de vernederingen die zijn volk had moeten ondergaan de route van democratische hervormingen bleef volgen en bepleiten. 'We zijn mensen en zo moeten we worden behandeld,' beet Ho hem toe. 'Iedereen die ons niet als gelijke behandelt, is onze vijand.'

Lang hield Ho het niet uit bij de Franse Socialistische Partij. Voor velen bij die partij waren de koloniën zowel letterlijk als figuurlijk ver weg. Bovendien bekeek een deel van de Franse arbeidersklasse de komst van werkers uit overzeese gebieden met argusogen. Eind 1920 was Ho aanwezig op een grote socialistische conferentie in Tours waar hij – gekleed in westers pak en met stropdas – uit het hoofd een twaalf minuten durende speech hield. Opnieuw deed hij een gepassioneerde oproep aan de partij om eensgezind voor de onderdrukten in Indochina op te komen. Hij kreeg veel bijval, maar ook kritiek omdat prominente socialisten meenden dat zij al genoeg belangstelling hadden getoond voor de Vietnamese kwestie. De sfeer op de conferentie was gespannen, maar om een andere reden. Ontevreden over de koers van Socialistische Partij, splitsten de communisten zich op deze bijeenkomst af. Ho besloot hen te volgen en behoort zodoende tot de oprichters van de Franse communistische partij.

Ho Chi Minhs belangstelling voor het communisme was gewekt door één werk dat hem in het hart trof: Lenins *These over nationale en koloniale vraagstukken*. Dat de leider van de Russische revolutie in dit pamflet uit 1920 aandacht vroeg voor de onderdrukking en exploitatie in de koloniën, maakte zo'n indruk op Ho dat hij in huilen uitbarstte, schreef hij in een terugblik in de jaren zestig. Eindelijk erkenning voor zijn mensen. In het document, in Frankrijk gepubliceerd in *L'Humanité*, legde Vladimir Lenin in begrijpelijke taal uit dat het kapitalisme en het imperialisme sterk met elkaar verbonden waren en riep hij op de boerenbevolking in Azië en Afrika te steunen in hun vrijheidstrijd tegen de onderdrukkers. Dit waren geen loze woorden aangezien de bolsjewieken kort daarvoor de Derde Internationale, de Komintern, in het leven hadden geroepen. Dit was een wereldwijd